

Nr 116.

Af herr **Beckman m. fl.**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sådan förändring i gällande förordning angående utvidgad näringsfrihet, att tillstånd erfordras för anläggning eller utvidgning af bryggeri eller vinfabrik.

Enligt det statsrådsprotokoll, som åtföljer Kungl. Maj:ts proposition nr 10 vid denna riksdag angående ändrad lydelse af 14 och 29 §§ i nådiga förordningen den 10 juni 1905 angående försäljning af vin och öl, har Konungens befallningshafvande i Jönköpings län, vid afgifvande af yttrande i anledning af den Riksdagens skrifvelse, som föranledt samma kungl. proposition, anfört bland annat, att kommunerna å länets landsbygd i allmänhet sökt att frigöra sig från rusdrycksförsäljning, men att ölförsäljning till afhämtning emellertid ansenligt ökats vid de bryggerier, som funnes i några större stationssamhällen i länet. Ett par af dessa bryggerier hade äfven, sedan lagstiftningen infört lokalt veto beträffande utskänkning af öl och öltappningsaffärer på landsbygden, blifvit anlagda såsom filialer till ett stort bryggeri i länet. Vid alla dessa bryggerier såldes öl till afhämtning i stor myckenhet, och en mängd af det inköpta ölet utdruckes sedan, till stor förargelse för mången, på gator och gårdar eller i parker i samhällena eller ock å landsvägar eller promenader i samhällenas närhet. Emellanåt inträffade, då äfven ordningen störande uppträden. Med afseende å filialbryggerier vore det naturligtvis synnerligen svårt att utöfva kontroll öfver att icke moderbryggeriets öl där försålles. Den kommunerna i förordningen tillerkända rätten att förhindra ölförsäljning blefve således illusorisk å de orter, där bryggerier funnits eller anlades. I särskildt hög grad framträdde detta förhållande, då bryggeri anlades på en plats, där kommunen afslagit ansökningar om tillstånd till utskänkning och försäljning till afhämtning, samt därigenom trott sig blifva fri från all rusdrycksförsäljning inom kommunen.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes åsikt borde genom lagstiftningen tillses, att det lokala veto, som redan i lag tilldelats kommunalstämma och kommunalnämnd, då dessa vore af samma mening, ej kunde på ofvannämnda sätt beröfvas en stor del af sin åsyftade verkan.

För sådant ändamål borde till en början öltillverkningen upphöra att vara en fri näring. Bryggeri borde sålunda icke få anläggas, utan att tillstånd därtill erhållits efter kommunalmyndigheternas hörande, och det syntes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande vara önskvärdt, att de kommunala myndigheterna äfven i detta fall tillerkändes rätt att utöfva lokalt veto enligt de grunder, som i 7 § 4 mom. och 13 § 3 mom. i förordningen vore angifna beträffande där omförmälda ölförsäljningsrättigheter.

Riktigheten af de utaf Konungens befallningshafvande i Jönköpings län sålunda meddelade sakförhållanden kan vitsordas af åtskilliga bland Riksdagens ledamöter beträffande ej blott nämnda län, utan äfven flera andra delar af riket. Det af Konungens befallningshafvande i Jönköpings län föreslagna korrektivet mot ifrågavarande missförhållande — öltillverkningens upphörande att vara en fri näring — synes därför för hela rikets vidkommande vara väl förtjänt att tagas under allvarligt öfvervägande. För så vidt icke lagens bud om rätt för de kommunala myndigheterna att förhindra etablerandet af ölförsäljning i en kommun skall blifva en död bokstaf, synes det vara nödvändigt, att dessa myndigheter jämväl tillerkännes rätt att inlägga sitt veto mot nya bryggeriers inrättande. Hvad sålunda anförts om bryggerier gäller uppenbarligen äfven om vinfabriker.

På grund af det anförda tillåta vi oss föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke den förändring borde vidtagas i kungl. förordningen om utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864, att såsom villkor för anläggning och drifvande af nytt bryggeri eller bryggerifilial eller vinfabrik, så ock för utvidgning af dylik industriell anläggning, uppställdes det särskilda villkor, att tillstånd därtill på ansökan meddelats af Konungens befallningshafvande, som skulle vara skyldig öfver ansökningen inhämta yttrande af magistrat och stadsfullmäktige eller allmän rådstuga i stad samt af kommunalnämnd och kommunalstämma på landet, samt att dylikt tillstånd icke skulle

kunna af Konungens befallningshafvande meddelas, därest ansökningen därom blifvit afstyrkt, i Stockholm af stadsfullmäktige samt å annan ort af båda de kommunala myndigheter, som i ärendet hörts.

Stockholm den 27 januari 1910.

Ernst Beckman. K. G. Gez. von Schéele. Robert Johansson.

Oskar Berg. J. Byström. Bernhard Eriksson.

Jakob Pettersson. Johan Ericsson.
